

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir); za pol leta 50 lir, za četrt leta 25 lir, mesečno 9 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 25. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 33-03. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hramblici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, torek 12. septembra 1944

Preis - Cena L 0'80

Statistična služba gospodarskih podjetij

Odredba o zapori prosa

Na osnovi naredbe o zapori vseh živil in krmil z dne 2. marca 1944, Službeni list št. 41/16 iz 1944, se odreja:

1. Vse zaloge prosa, njegovi izdelki kakor tudi njegove mešanice se postavljajo pod zaporo na razpolago Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani.

Izvrzete od zapore so tiste količine pri pridelovalcu, ki so mu potrebne za posetev in domačo porabo.

2. Količine, ki so postavljene pod zaporo, prevzame Pokrajinski prehranjevalni zavod po uradno določenih cenah.

3. Prekrški te odredbe se kaznujejo po določbah § 4. naredbe o zapori vseh živil in krmil z dne 2. marca 1944.

4. Odredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.

Ljubljana dne 7. sept. 1944.

Pokrajinski prehranjevalni zavod v Ljubljani:

direktor Gračnar Ivan

Cene trboveljskemu premogu

Trboveljska premogokopna družba in Prometni zavod za premog v Ljubljani sta z vlogo 31. avgusta 1944 zaprosila za odobritev cene za uvoženi trboveljski premog.

Na podstavi čl. 1 naredbe proti navijanju cen, št. 19 z dne 1. marca 1944 je pokrajinska uprava odobrila Trboveljski premogokopni družbi v Ljubljani naslednje najvišje cene za uvoženi trboveljski premog:

Cene za razdeljevalce-grosiste: za 1 tona franko železn. postaja Zalog-meja: kosovec 354.35 lire, kockovec 348.50 lire, orehovec 313.35 lire, grahovec 289.95 lire, zdrob 266.50 lire, prah 243.05 lire; za 1 tona franko vagon Ljubljana: kosovec 376.30, kockovec 370.40, orehovec 335.30, grahovec 311.85, zdrob 288.40 in prah 265 lire.

Cene za trgovce-detajliste: za 1 tona: kosovec 499.60, kockovec 492.50, orehovec 450.40, grahovec 422.20, zdrob 394.10, prah 365.95 lire.

Vse gornje cene se razumejo vključno javne dajatve brez tehtarine. Pri dobavah javnim ustanovam se smejo zaračunati državne takse posebej. Cenik z najvišjimi cenami mora biti na vpogled občinstvu na vidnem mestu v vseh obratnih prostorih, kjer se prodaja blago, navedeno v ceniku.

Vsako neposredno ali posredno zvišanje cen je prepovedano. Kršitelji se kaznujejo po zakonskih Predpisih.

Usnje in obutev v Romuniji

Romunski državni urad za usnje popisuje v tovarnah in delavnicah zaloge usnja in obuval. Lani so uvozili velike zaloge usnja in sintetičnih podplatov. Od uvoza usnja je prišlo 55% na Bolgarijo, 36% na Švedsko, 6% na Slovaško, 3% na Nemčijo, 450.000 kg sintetičnih podplatov pa so dobili iz Nemčije in Švedske. Za civilno prebivalstvo je bilo doma izdelanih 617.000, uvoženih pa 212.000 parov čevljev.

Gospodarski list »Bursa« piše, da predstavljajo doma izdelani čevlji samo 17% teoretične domače potrebe obutve. Povprečno so lani mesečno izdelali 28.998 parov moških, 11.387 parov ženskih in 10.075 parov otroških čevljev ter v celem letu še 720.000 parov opank. Na razpolago je bilo približno 1 milijon obuval.

Tudi pri nas aktualno vprašanje raznih statističnih podatkov, ki jih zahtevajo oblasti od gospodarskih podjetij, je dalo reviji »Internationaler Holzmarkt« povod za uvodnik, ki bo zanimal tudi naše gospodarske ljudi in iz katerega posnemamo naslednje:

Zlobni jeziki trde, da so tri vrste laži: laž iz dobičkaželjnosti, laž v stiski in — statistika. Praktični gospodarji ljudje bi to trditev kar pozdravili, ker je znano, da podjetja tožijo o povodnji raznih vprašalnih pol, ki jih morajo izpolnjevati in ki so zidaki za statistiko.

Ta splošni ključ po omejitvi teh vprašanj je zelo razumljiv, ker nima danes nihče ne časa ne zadosti delovnih moči, da ne bi občutil odgovarjanja na ta vprašanja kot težko breme. To tem bolj, ker si mnogi praktiki niti misliti ne morejo, kakšen smisel morejo imeti vse te pisarje. Jeze se nad tem nepotrebnim delom in nad to »papirnato vojno«, čeprav bi mogli pomisliti, da se resni ljudje vendar ne bodo brez razloga bavili z industrijskimi poročili in s statistiko. Poleg tega pa so tudi oblasti, tako kot prvi minister za oboroževanje in vojno industrijo, prepovedale vsako povpraševanje po podjetjih, kjer gre tudi drugače.

To delo torej mora imeti svoj smisel in prizadeti bodo laže odgovarjali na vprašanja, če se bodo zavedali, zakaj so takšna povpraševanja potrebna. Zato jim podajamo malo pojasnila.

Zivimo v času najostrejšega gospodarjenja z vsemi življenjskimi potrebščinami. Zivimo naravnost v dobi kontingentov in dodeljevanja. Že zasebniku je natančno predpisano, koliko sme zaslužiti, kupiti in potrošiti, kako dolgo in kje mora delati. Samo po sebi se razume, da so podjetja od te omejitve njih naravne svobode gibanja še bolj prizadeta. Kajti obratom se natančno kontingentirajo in dodeljujejo ne le delovne sile, energija, proizvodna sredstva in surovine, temveč se jim tudi predpiše, kaj in koliko morajo proizvesti. Mnogim obratom pa se celo predpišejo način proizvodnje, dobavni roki in cene. Da je to ostro dirigiranje potrebno, pač večina gospodarskih ljudi uvideva, le malokateri pa mislijo na to, kako se more to načrtno vodenje izvesti tako dobro, da je sovražno inozemstvo označilo ta gospodarski sistem kot »nemški gospodarski čudež«.

Jasno je, da vodenje gospodarstva brez natančnega poznanja obratnega procesa ni mogoče. Da navedemo samo primer nakupne nakaznice za rezan les. Te nakaznice so se uvedle, da se pičila surovina les, ki pa je za vojno gospodarstvo silno važna, zagotovi za končno izdelavo, ki je v resnici vojnovvažna. To se more doseči le na ta način, da dobe lesne nakupne nakaznice samo oni lesni potrošniki, ki brez tega lesa ne morejo delati. Če bi imeli lesa v izobilju, bi bilo vse vprašanje hitro rešeno, tako pa se morajo te nakupne nakaznice:

1. izdati v količini, ki ustreza proizvedeni celotni količini rezanega lesa in

2. se smejo dati potrošniku samo toliko, kolikor potrebuje za izpolnitev svoje proizvodnje.

Da se more to doseči, morajo oblasti, ki vodijo gospodarstvo, vedeti naslednje:

1. Koliko rezanega lesa bo dalo gozdno gospodarstvo?
2. Kako velike so zaloge tega lesa?
3. Kako napreduje sečnja?

4. Kako se odvažajo les iz gozda v obrate?

5. Kako velike so zaloge rezanega lesa pri predelovalcih in potrošnikih?

6. Koliko rezanega lesa se dejansko tekoče izdelava?

7. Kako visoka so še naročila pri proizvajalcih rezanega lesa?

8. Kako je z delovno silo v podjetjih?

Samo če je vse to znano, se ve, koliko nakaznic se sme izdati, na kakšne količine se more računati in kaj je treba storiti, da se ev. težave odpravijo. Na vsak način pa je jasno, da ni mogoče pogrešati pravočasnih obvestil: o napovedi sečnje, o izkazu izvršene sečnje, o odpeljanim surovem lesu, o obstoječih zalogah rezanega in okroglega lesa, o proizvedenih količinah rezanega blaga, o prejetih naročilih in o zaposlitvi obrata.

Vsi ti podatki služijo torej zelo važnemu namenu in pravilna in pravočasna oskrba oboroževalne industrije zavisi v veliki meri od pravilnosti podanih obvestil. Podobne primere pa bi mogli navesti tudi za vsako drugo gospodarsko panogo.

Vsako sme biti prepričan, da se na osrednjih mestih stori vse potrebno za olajšanje tega dela podjetjem. Zato je: 1. prepovedano brez dovoljenja statističnega osrednjega odbora zahtevati od podjetij novih podatkov ali pa spreminjati formularje že izvršenih povpraševanj. 2. Podjetjem je prepovedano odgovarjati na vprašanja, ki jih ni dovolil osrednji urad. 3. Še veljavna povpraševanja se vedno prouče, če so še potrebna.

Gleda se tudi na to, da se pre-

preči dvojno povpraševanje po podjetjih. Poskrbelo pa se je tudi, da se je uredila poročevalska služba gozdnega in lesnega gospodarstva po enotnih vidikih, da je s tem zajamčeno, da se ne bodo podjetja brez potrebe spraševala po podatkih in da se ne bo stavilo nobeno vprašanje pogosteje kakor pa je potrebno.

Iz vseh teh izvajanj se vidi, da bodo podjetja obvarovana pred nepotrebnim vpraševanjem. Podjetja naj bodo prepričana, da so vsi zahtevani podatki za vojno industrijo nujni. Zato pa morajo tudi podjetja na stavljen vprašanja odgovarjati po resnici. Dosedaj se še niso kontrolirali poslani odgovori, ker je obveljalo načelo drž. ministra Speera, da se z apelom na uvidevnost in sposobnost nemškega obratnega voditelja več doseže ko pa s sistemom kontroliranja in kaznovanja. Izkušnja je tudi potrdila pravilnost tega stališča.

Končno bodi še pripomnjeno, da z rastočo obremenitvijo totalne vojne pridobivajo na pomenu ukrepi za načrtno vodenje gospodarstva. S tem pa naraščajo tudi zahteve od industrijske poročevalske službe. Pravočasno in pravilno odgovarjanje na stavljen vprašanja dobiva vedno večji pomen in zato bi bilo želeli, da bi zaradi ravnodušnosti in nemarnosti povzročene napake izginile, da bi bil dobljeni statistični material v resnici dobro orodje za vodenje gospodarstva.

Tu obdelani problem se tiče vseh gospodarskih panog, a je življenjsko važen tudi za vse dežele evropske celine.

Kako bo po vojni s preskrbo sladkorja

»Neues Wiener Tagblatt« piše, da v zadnjem času razni švicarski listi domnevajo, da bo po vojni ves svet nekaj časa občutil pomanjkanje sladkorja. S tem pomanjkanjem je treba baje računati z vso gotovostjo. »Neues Wiener Tagblatt« meni, da so take vesti inspirirane iz Londona zaradi tega, da bi se popularizirali in uveljavili načrti, ki jih dela Mednarodni svet za sladkor v Londonu o povojni razdelitvi sladkornih presežkov raznih produkcijskih dežel. Londonski sladkorni svet je na svoji zadnji seji razkril nakano, da sploh ne misli na pravilno razdelitev sladkornih presežkov, temveč da nameravajo presežke sladkorja iz produkcijskih dežel izvažati samo v nekatere najbližje dežele, kjer sladkorja primanjkuje.

Trditve in domneve, da bo po vojni sladkorja primanjkovalo, je ovrgel statistični urad nemške sladkorne industrije F. O. Licht v Magdeburgu, ki po svojem strokovnem znanju pač ne zaostaja za londonskim sladkornim svetom. O svetovni proizvodnji in preskrbi sladkorja je podal naslednjo izjavo:

Edino veliko produkcijsko področje, čigar sladkorna industrija je zaradi vojnih dogodkov občutno trpela, je Sovjetska unija. Tudi na Filipinih in na Javi je prišlo do večjih omejitev pri proizvodnji sladkorja. Ni treba pa misliti, da je produkcijska kapaciteta te sladkorne industrije že tako omejena, da po potrebi v doglednem času ne bi bilo mogoče znatno zvišati njene proizvodnje. Ne glede na to pa se je proizvodnja sladkorja v vrsti čezmorskih dežel, ki pridejo v poštev

ko izvoznice sladkorja, močno povečala. To velja predvsem za Kubo.

Produkcijska kapaciteta evropske sladkorne industrije je doslej v bistvu neprizadeta in pridelovanje sladkorne repe v Evropi se je obdržalo na višini mirne dobe. Svetovna proizvodnja sladkorja 1943./44., o kateri sicer ni točnih podatkov iz vseh dežel, se ne razlikuje močno od predvojnih let, že zbrani podatki in napovedi za l. 1944./45. pa ne kažejo, da bi se svetovna proizvodnja mogla močno znižati.

V vseh deželah, ki pridelujejo sladkorno repo ali sladkorni trst, si že od začetka vojne prizadevajo, da bi obdržali sladkorno proizvodnjo na primerni višini. To se je tudi posrečilo. Ker je tako proizvodni sektor povsod v redu, ne moremo domnevati, da bi se po končanih sovražnostih na svetu občutilo pomanjkanje sladkorja. To bi se utegnulo zgoditi le tedaj, če bi bila še med novimi vojnimi dogodki produkcijska kapaciteta svetovne sladkorne industrije bistveno prizadeta.

Tako F. O. Licht zaradi izvirnih ali podtaknjenih domnev o povojnem svetovnem pomanjkanju sladkorja! Ovržene domneve so zanimive zaradi tega, ker se je pri njih izkazalo, da je Mednarodni svet za sladkor v Londonu sploh še pri življenju in da namerava svoje udejstvovanje nadaljevati. Najprej je skušal po svetu razširiti skrb in bojazen, da bo po vojni premalo sladkorja, potem pa so se same od sebe razkrile njegove nakane kot nepravilne povojne sladkorne razdelitve. Iz tega bi se dalo tudi skle-

pati, da hočejo v Londonu po vsej sili obdržati stari mednarodni dogovor o sladkorju, ki je bil pred dvema letoma brez pristanka in soglasja mnogih producentov sladkorja podaljšan do 31. avgusta 1944.

Statistični urad v Budapešti

Ob svoji 75-letnici je izdal Statistični urad v Budapešti obširno publikacijo o svoji zgodovini, razvoju in delu. Leto 1869, ko je bil ustanovljen, je mejnik v gospodarskem in javnem življenju madžarskega glavnega mesta, ker so bile izvedene nekatere koristne reforme. Po enem letu svojega obstoja je statistični urad že izvedel ljudsko štetje in potem so se od leta do leta povečavale njegove naloge, ki so se zdaj močno razširile tudi v socialno smer, ker je statistični urad postal središče vsega socialnega skrblstva. Že od nekdaj izdaja statistični urad svoja obširna letna poročila, nad 20 let pa že izhaja njegov vestnik, ki objavlja važne podatke iz vseh panog gospodarstva.

Preproge iz stanične volne

Proizvodnja stanične volne je v Evropi že presešla 500.000 tonsko mejo ter je že dosti večja ko proizvodnja umetne svile. Zaradi tega je treba uvesti nove načine njene uporabe. Prof. Krauch, predsednik nadzornega odbora I. G. Farbenindustrie, je objavil v vestniku Nemške trgovinske zbornice na Danskem daljšo razpravo o novih načinih uporabe stanične volne. Predvsem je priporočal izdelovanje preprog iz stanične volne. Preproge iz stanične volne so tako trpežne ko volnene, imajo pa tudi to prednost, da jih molji ne razjedo.

Umetna vlakna se sploh v vsakem pogledu izpopolnjujejo in bodo kmalu pri proizvodnji najrazličnejših potrošnih predmetov tako uporabljiva in toliko vredna ko naravna vlakna.

Francija pred gospodarsko krizo

Po posebnem poročilu lista »Tribune de Genève« grozi od zaveznikov zasedeni Franciji katastrofalna gospodarska kriza. Zaradi pretrganosti stikov z Nemčijo so francoske tovarne brez surovin in naročil, da grozi veličanska brezposelnost. »Osvobodilni odbori« zahtevajo od tovarn, ki so omejile obratovanje, da ne odpuste nobenega delavca. Če to ni mogoče, naj se začne javna dela. Od javnih del pa si ne obljublajo dosti, ker zahtevajo od tovarn, da plačajo delavcem mezde v naprej.

Težaven položaj angleškega kmetijstva

Angleško kmetijstvo je po mnenju angleških strokovnjakov danes v največji krizi. Ker se mora zaradi zaposlenosti ladij za vojne namene uvoz živil vedno bolj omejevati, bi morala domača kmetijska proizvodnja tembolj narasti. Kmetijski minister Hudson zahteva zato, da se mu dodeli novih 300.000 ha zemlje za obdelavo. Nihče pa ne ve, kje naj bi se ta zemlja dobila. Kar jo je še proste, je revna in malo donosna. Poleg tega se je zelo veliko zemlje — in večinoma najboljše — porabilo za letališča. Vrh vsega pa zelo primanjkuje delovnih sil. Produkcijski načrt za leto 1944. predvideva bistveno povečanje delovnih sil. Položaj angleškega kmetijstva postaja tako v resnici že brezizhoden.

Poravnajte naročnino!

† Miroslav Ambrožič

V četrtek je umrl v Ljubljani bivši tiskarniški ravnatelj g. Miroslav Ambrožič, ki ga je širša naša javnost poznala in cenila kot tiskarniškega strokovnjaka in voditelja nekdanjih teledavnih organizacij.

Rodil se je 17. julija 1885. v Kranju, izučil se je v Kranju, kjer je deloval kot stavec in faktor, kot ravnatelj pa je vodil tiskarno Edinosti v Trstu in potem dolga leta Delniško tiskarno v Ljubljani. V svoji stroki ni bil samo praktični strokovnjak, temveč tudi dober pisatelj. Izdal je in urejeval je revijo »Slovenski tisk« in spisal knjigo »Tiskarstvo«, ki je najboljše delo v slovenski tiskarniški stroki.

Miroslav Ambrožič bo ostal v častnem spominu, ki si ga je zaslužil s strokovnim in javnim delom ter tudi s svojim lepim značajem.

Gostilničarski vestnik

Najvišje cene za vino

Na podstavi čl. 1. naredbe proti navijanju cen št. 19 z dne 1. marca 1944 (Sl. list št. 63/22 iz 1944) so bile z odločno določene uradoma naslednje najvišje cene za 1 liter:

1. domača navadna nesortna vina (cviček, črnina) 1 hl = 3.— lire,
2. domača sortna vina 1 hl = 3-30 lire franko klet prodajalca - procenta, brez trošarine.

Vsako neposredno ali posredno zvišanje cen je prepovedano. Kršitelji se kaznujejo po zakonskih predpisih.

Zoper te odločbe ni pritožbe.

Po pooblastilu prezidenta načelnik XI. oddelka: inž. France Mežan s. r.

Vinska trgovina in steklenice

»N. Wiener Tagblatt« poroča, da povzroča pomanjkanje steklenic vinski trgovini vedno večje ovire. Mnoge tvrdke ne bodo mogle svojih proizvodov spraviti v promet, če ne bo nazaj praznih steklenic. Najmanj 5% steklenic se tudi v normalnih razmerah razbije, zdaj pa iz oddaljenih frontnih odsekov steklenic sploh ni mogoče dobiti nazaj, največ škode in ovir pa povzroča samovoljno prilaščanje steklenic, ki se je zelo razpaslo. Vsa tekoča nova proizvodnja steklenic lahko prevzame samo kakih 15% srednjega vinskega pridelka in če ne bo mogoče urediti rednega vračanja praznih steklenic, bo vinska trgovina v velikih težavah.

Nova telefonska številka Zdrženja trgovcev v Ljubljani je sedaj 25-02.

Švedska težka industrija

Cilj švedske industrijske politike je že od začetka vojne v prvi vrsti ta, da bi proizvodnja železa in jekla obdržala ali pa celo prekoračila svojo višino. Ta naloga je težka, ker je Švedska močno navezana na uvoz premoga in koksa. Z večjo uporabo lesa in šote se je ta uvoz le malo skrčil in če ne bi bilo nemških dobav premoga in koksa, bi bila švedska industrija v zelo težkem položaju. Druga velika ovira pa je pomanjkanje delovnih moči, zaradi katerega so morale tudi nekatere železarne skrajšati svoje obrate.

Pri vseh težavah pa se da kapaciteta jeklarn in železarn izkoristiti skoraj v polni meri. Prodnostiški obseg se je lani in v prvi polovici letošnjega leta celo nekoliko razširil. V Nemčijo bodo tudi letos izvozili toliko železa in jekla ko lani, nemške dobave premoga

in koksa pa so tudi ostale skoraj na višini prejšnjega leta. Koksa bo sicer nekoliko manj, zato pa bo več premoga.

»Donauzeitung« navaja naslednje spremembe produkcijskega indeksa švedske težke industrije (železo, jeklo, stroji): l. 1939. — 124, l. 1940. — 130, l. 1941. — 131, l. 1942. — 139, l. 1943. — 143, l. četrtletje 1944. — 144. V sami strojni industriji pa se je indeks spreminjal takole: l. 1939. — 143, l. 1940. — 148, l. 1941. — 152, l. 1942. — 164, l. 1943. — 166, l. četrtletje 1944. — 165. Povprečna predvojna letna proizvodnja železa je bila okrog 1 milijona ton, kar ustreza približno domači porabi.

Obrat švedske težke industrije dobivajo premog in koks v višini 30% predvojne potrošnje.

tom in občestveno delavnico, ki vodi in nadzira domače delo.

Organizacija vojnega domačega dela se že izvaja in najprej je bila izvedena razdelitev dela med obratom oblačilne industrije in domom. Iz obratov oblačilne industrije so bila izločena vsa preprosta in enostavna dela, ki se lahko izvršujejo doma. To so predvsem preprosti oblačilni predmeti, ki se šivajo z roko, domačemu delu pa bodo prepuščena tudi že prirojena oblačila, da se sešijejo s stroji, ki jih dobe na razpolago ustanovljene občestvene delavnice.

Denarništvo in zavarovalstvo

Iz poslovanja združnih denarnih zavodov v Protektoratu

Ob zaključku lanskega leta so imeli vsi združni denarni zavodi Protektorata 21.78 milijarde kron vlog. Od tega je prišlo na splošne zadruge 11.7, na kmetijske zadruge pa 10.08 milijarde kron. V prvi polovici letošnjega leta so se hranilne vloge zvišale za 557 milijonov kron, vloge na tekoči račun pa za 820 milijonov kron, dočim so se posojila znižala za okrog 1 milijardo na 4.06 milijarde kron.

Prave hranilne vloge izvirajo po večini iz obrta in trgovine, znatno znižanje posojil pa je dokaz, da se je predvsem zboljšal gnotni položaj obrtnikov in trgovcev, ki imajo med članstvom kreditnih zadrug večino.

Neprosto voljna zavarovalna konjunktura

Zavarovanje proti škodam je v Angliji v znaku »V«. S pojavom letičih bomb dosega zavarovalnice rekordne zaključke. Dnevno se sklene za dva milijona funtov zavarovanj, torej več ko 60 milijonov funtov na mesec, dočim se je sklenilo ob začetku vojne mesečno zavarovanje le za 5 do 10 milijonov. Gre večinoma za zavarovanja po shemj 1000 : 1. Za vsak šiling premije se plača zavarovalna zaščita za 100 funtov. Večje število podjetij je sklenilo takšna zavarovanja za svoje nameštence, da bi kljub akciji V1 ostali v Londonu.

V Zagrebu so se začela pogajanja radi ustanovitve obrtne banke, ki bi poslovala za vsa hrvatska ozemlja.

Tečaj francoskega franka je v zadnjem času znova padel in se dobi za

100 frankov samo 1.25 dolanja. Vzrok je v glavnem v tem, ker ni nikake jasnosti glede invazijskega franka.

Otok bankovcev je v Romuniji dosegel 30. junija 212 milijard lejev in je v primeri z dotokom 31. decembra 1943. narasel za 52 milijard lejev ali za 32%.

Kanadske terjatve proti Angliji so naraščale v vojnih letih takole: leta 1939. so znašale 163, leta 1940. 423, leta 1941. 804, leta 1942. 1240, leta 1943. pa 1708 milijonov kanadskih dolarjev. Letos so se neplačane kanadske terjatve proti Angliji znova zvišale.

Trgovinski register

Vpisi:

Tovarna čevljev Krisper, družba z o. z., Ljubljana. Obratni predmet: Izdelovanje in predelovanje čevljev, nakup, prodaja, izdelovanje in predelovanje drugega blaga obutvene stroke, nakupovati in prodajati vse za to stroko potrebne stroje ter opravljati vse posle, ki služijo namenu podjetja. Družba sme ustanovljati tudi podružnice. Osnovna glavica v višini 300.000 lir je vplačana v gotovini. Poslovodje: Krisper Erik in dr. Hudovnik Josip, oba v Ljubljani. Družbo zastopa po en poslovodja ali en prokurist samostojno.

Gospodarske vesti

V Madžarski zvezi sadnih izvoznikov organizirani sadni izvozniki so ustanovili zavarovalnico za sadni izvoz, ki naj zlasti poravnava izvoznikom škodo, ki bi nastala zaradi ob vojne povzročene zakasnitve sadnih transportov. Članstvo v novi zavarovalnici je za vse sadne izvoznike obvezno. Vsak sadni izvoznik plača kot premijo 4 odstotke izvozne vrednosti sadja.

Pri židih na Madžarskem zaseženo tekstilno blago se cenj na 10 milijonov pengö. To blago se bo sedaj razdelilo med potrošnike, v prvi vrsti med rudarje.

Srbski ministrski svet je izdal naredbu, po kateri je združništvo podlagla za vse srbsko narodno, socialno, duševno, kulturno in gospodarsko življenje. Potrebam in interesom združništva gre prednost pred vsemi drugimi.

Španska tovarna za strojila Extractos Curtientes del Norte de Espana, ki je bila kot prva tovarna proglašena kot podjetje v nacionalnem interesu, je začela obratovati. Letna kapaciteta tovarne znaša zaenkrat 12.000 ton strojil iz kostonjevega lesa. S to količino se more ustrojiti 3000 ton usnja, ne da bi bilo treba uvoziti strojila iz inozemstva.

Tobačne nasade so na Nizozemskem zelo povečali. Napravili so mnogo poskusov, katere tobačne vrste bi na Nizozemskem najbolj uspevale. Letos pa tobačna žetev zelo slabo kaže, ker je bilo vreme spomladj in poleti neugodno.

Na Švedskem so iz oljnih rastlin pridobili lani 11.300 ton surovega olja in skoraj 24.000 ton močne kreme. Leta 1941. so pridobili 1600 oziroma 4300 t. Švedska industrija margarine je mogla iz domače proizvodnje olja kriti 43 odstotkov svoje proizvodnje.

Na Švedskem je 65 odstotkov potrošnje vse proizvodnje živil racionalnih. Kljub temu pa je potrošnja narasla za približno 8 odstotkov. Naj pa se povečal zaslužek trgovcev, ker so morali trgovci zaradi komplikiranega sistema nakaznic nastaviiti nove metode. Število trgovcev se je v zadnjem letu povečalo od 13.356 na 13.875.

Pet milijonov ljudi bo v USA po vojni brezposelnih. Tako napoveduje zavod za proučevanje gospodarstva USA Business Service, ki ga financirajo poslovni ljudje Wallstreeta.

Tri petine letošnje žetve banana v Zapadni Indiji morajo zažgati, ker pri manjkuje ladij za prevoz banana.

Avstralski ministrski preds. Curtin je izjavil, da potrebuje Avstralija v prihodnjih mesecih najmanj 52.000 novih delavcev, če hoče vzdržati svojo proizvodnjo na dosedanji višini. Ni druge pomoči, kakor da te delavce vojska.

Zmanjšani dobički industrije jekla v USA

Letno poročilo koncerna US Steel Corporation naglašja, da se rentabilnost industrije jekla v USA v zadnjih dveh letih občutno zmanjšuje. V primer sta navedena v milijonih dolarjev promet in čisti dobiček petih velikih družb v letih 1943. in 1942.

	promet		čisti dobiček
	1943.	1942.	
US Steel Corporation	1976.84	1862.95	
Bethlehem Steel Corp.	1902.82	1495.67	
Republic Steel Corp.	549.06	517.89	
National Steel Corp.	256.17	219.85	
Jones & Laughlin	280.68	234.98	
	4965.57	4331.34	
	128.79	135.86	

Lanska proizvodnja surovega jekla se cenj pri prvi družbi na 30.54, pri drugi na 13.02, pri tretji na 8.65, pri četrti na 4, pri peti pa na 5.12 milijona ton. Pri vseh teh družbah in tudi pri mnogih drugih, ki jih poročilo ne navaja, pa je bil lani promet zvišan, dobiček pa znižan. Proizvodnja nave-

denih in tudi večine nenavadenih družb se je lani prej zvišala ko znižala ter je gotovo nad povprečjem zadnjih 5 let, do neugodnega razmerja med prometom in dobičkom pa je prišlo zaradi tega, ker že tri leta davki, mezde in stroški močno naraščajo, dočim so ostale cene jekla na višini, katero so dosegle že meseca aprila 1941.

Industrija jekla zahteva, naj se cene zvišajo tako, kakor so se zvišali produkcijski stroški.

Obrtniški vestnik

Odsek za obrtništvo Zdrženja industrijecev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine posluje za stranke v Čopovi ulici 1 od 8. do 1/13. in od 16. do 18. ure.

Oblačilna industrija in domače delo

Pri nemški mobilizaciji delovnih moči igra važno vlogo tudi organizacija vojnega domačega dela, ki ga prostovoljno opravljajo one osebe, ki ne spadajo v obvezno delovno službo. Doma se opravljajo in dovršujejo dela, ki ne zahtevajo posebnega znanja in tehničnih sredstev. Z delom, ki se opravi doma, se razbremenijo industrija in ta razbremenitev je tem večja, čim bolj natančno se razdeli delo med industrijskim obratom in domom, oziroma med obra-

Parfumerija „Nada“

Ljubljana — Franciščanska 3

Pijte kavo „Slast“ Ljubljana - Vič

Rudolf Radovan

tapetnik

Ljubljana — Mestni trg šte. 13

Juvelir ALOJZIJ FUCHS Juvelir

Ljubljana — Šelenburgova ulica šte. 5

Cuznar Stane

trgovina z galanterijo

Ljubljana — Franciščanska ulica 4

Pinter & Lenard

LJUBLJANA Dalmatinova ulica

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Trgovina z železnino LJUBLJANA

NA DROBNO

NA DEBELO

Ivan Jančar

Ljubljana, Miklošičeva 4 — Telefon 33-01

Barve, laki, linjež in steklarski kit

Citajte »Trgovski list«!

FR. P. ZAJEC Izprašan optik in urar Ljubljana, Stritarjeva ulica 6 — Tel. 44-86 (pri trimostovju)